

ПРОЕКТ «СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ»

ОЦІНКА РІВНЯ ЗАДОВОЛЕНOSTІ ГРОМАДЯН ЯКІСТЮ ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУДІВ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

СУДИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Чернігів, 2016

Оцінка рівня задоволеності громадян якістю окремих аспектів функціонування судів Чернігівської області: аналітичний звіт / Проект USAID «Справедливе правосуддя», Громадська організація «Чернігівський громадський комітет захисту прав людини»: – Чернігів-2016. – 70 с.

У виданні презентовано результати опитування з використанням методики карток громадянського звітування щодо задоволеності відвідувачів судів Чернігівської області якістю їхнього функціонування.

Видання призначене для голів судів, суддів, керівників апарату судів, інших працівників судів, громадських організацій, та всіх інших осіб, зацікавлених у побудові діалогу між судами та суспільством задля покращення доступу до правосуддя, підвищення ефективності, прозорості та підзвітності судової системи, побудови довіри громадян до суду.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОЕКТ «СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ»

Ця публікація була здійснена за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Проекту «Справедливе правосуддя». Погляди авторів, викладені у цьому виданні, не обов'язково відображають погляди Агентства США з міжнародного розвитку або уряду Сполучених Штатів Америки».

© Проект USAID «Справедливе правосуддя», 2016

© ГО «Чернігівський громадський комітет захисту прав людини», 2016

ВСТУП

Вдосконалення судової системи належить до пріоритетних завдань в становленні демократії в українському суспільстві. Лише покращуючи розуміння реальної ситуації в судах, стану відносин судової системи та суспільства, можна досягти суттєвого покращення ефективності судочинства, зміцнення довіри до суду в українському суспільстві. Власне цим пояснюється необхідність використання у адмініструванні судової діяльності методів оцінювання якості роботи суду.

Оцінювання якості дозволяє керівництву суду вирішувати наступні завдання:

- отримання інформації про поточну ситуацію у суді за ключовими параметрами його діяльності;
- обґрунтування поточних та стратегічних рішень;
- визначення пріоритетів для змін;
- моніторинг інновацій, оцінка їх результативності та ефективності;
- оцінювання відповідності конкретних параметрів роботи суду до існуючих стандартів та нормативів.

Якість роботи суду можна визначити як ступінь відповідності суду певним встановленим стандартам продуктивності, ефективності та якості. Основою таких стандартів є суспільні очікування щодо якості судових послуг (наприклад, повноти інформації, зручності та комфортності судових приміщень тощо), а також встановлені законом нормативи роботи суду (наприклад, тривалість судових проваджень, тощо).

Світовий досвід дає приклади різних підходів до формулювання таких стандартів. Наприклад, в США ще з початку 80-х років на різних рівнях судової системи проводиться активна діяльність з розробки та впровадження стандартів надання судових послуг. Майже два десятиріччя аналогічні розробки здійснюються в Європі, як на рівні міжурядових органів (перш за все, Ради Європи) так і на національному рівні. На сьогодні, створений та існує Міжнародний Консорціум з Досконалості Суду, метою якого є об'єднання міжнародних зусиль задля розробки системи цінностей, концепцій та інструментів, яку суди по всьому світові можуть використовувати для оцінки та покращення якості здійснення судочинства та адміністрування судів. Створено Міжнародні засади досконалості суду, які є модельною методологією оцінки та покращень діяльності, спеціально сконструйованою для використання самими судами.

Для отримання цілісного уявлення про стан справ у суді важливим стає використання методологій, які дозволяють визначати якість діяльності суду не лише на основі об'єктивної інформації (наприклад, судової статистики) але й через показники суб'єктивних оцінок судового розгляду особами, що є його безпосередніми учасниками. Методика карток громадського звітування є саме таким інструментом. Крім того, вона фактично є формою громадського контролю за якістю функціонування судової системи. Методика здійснення зовнішньої оцінки суду на основі карток громадянського звітування (КГЗ) була запропонована Проектом USAID «Україна: верховенство права» у 2008 році і апробована громадськими організаціями у співпраці з пілотними судами, починаючи з жовтня 2011 року Проект USAID «Справедливе правосуддя» продовжив підтримку застосування методології громадськими організаціями, таким чином на період 1 березня 2016 року опитування було проведено у 313 судах 20 регіонів України. За методикою КГЗ оцінка роботи суду з точки зору користувача його послуг здійснюється за такими критеріями, як доступність суду, зручність та комфортність перебування у суді, повнота та ясність інформації, дотримання термінів судового розгляду, якість роботи працівників апарату суду, якість роботи судді.

Рада суддів України 2 квітня 2015 року рішенням №28 затвердила рамкову систему оцінювання роботи суду «Система оцінювання роботи суду: стандарти, критерії, показники та методи», а також Додаток 1, в п. 6 якого рекомендувала проводити раз на три роки опитування громадян відвідувачів суду в тому числі і за методикою карток громадянського звітування (<http://court.gov.ua/rsu/rishennya/risksjdfh>).

В 2015 році Проект USAID «Справедливе правосуддя» підтримав ініціативи дванадцяти громадських організацій провести опитування громадян щодо їх задоволеності якістю функціонування судів з використанням методології КГЗ в усіх судах, розташованих в дванадцяти областях України (Івано-Франківська, Львівська, Черкаська, Чернівецька, Харківська, Сумська, Одеська, Хмельницька, Чернігівська, Волинська, Херсонська, Тернопільська області).

Методологія. Відповідно до методології карток громадянського звітування, якість роботи суду оцінюється з позиції його відвідувача. Досліджуючи думку відвідувача, ми виходили з того, що навіть якщо робота суду є ефективною за певними показниками, надана у суді послуга є бездоганною за своїм стандартом, якість процесу її надання залишиться низькою, доки відвідувач, як зовнішній оцінювач, є незадоволеним, а послуга не відповідає його потребам (очікуванням). Тому врахування думки відвідувачів є необхідною умовою отримання цілісного та несуперечливого уявлення про фактичні результати діяльності суду.

У даному дослідженні при оцінюванні рівня якості роботи суду застосовувався комплексний підхід, суть якого полягала в розкладанні поняття «якість» на такі шість основних вимірів:

- доступність суду;
- зручність та комфортність перебування у суді;
- повнота та ясність інформації;
- дотримання термінів судового розгляду;
- сприйняття роботи працівників апарату суду;
- сприйняття роботи судді.

На підготовчому етапі дослідження налагоджено зв'язки з представниками судів та проведено з ними робочі зустрічі, на яких представлена методологія опитування карток громадянського звітування, визначено нагальні проблеми судових послуг, обговорено практику взаємодії між громадянами, які беруть участь у судових слуханнях та персоналом судів.

З 1 листопада 2015 по 31 січня 2016 року групою спеціально підготовлених інтерв'юерів здійснено опитування в середньому по 70 респондентів - відвідувачів (1950) 26 судів Чернігівської області. Опитування проводилися безпосередньо в приміщеннях судів шляхом індивідуального особистого інтерв'ю. У ході опитування інтерв'юерами було зафіксовано близько 35% відмов від інтерв'ю. Серед головних причин: небажання висловлювати незнайомцю-інтерв'юеру свою думку: через те, що респондент не був відвідувачем суду; раніше цих респондентів уже опитували; відсутність часу на інтерв'ю; побоювання впливу результатів інтерв'ю на проходження судової справи. Разом із тим, більшість респондентів поставилися до опитування толерантно, з великим інтересом і відповідальністю.

Звіт містить результати дослідження громадського сприйняття роботи судів Чернігівської області, яке було проведене громадською організацією «Чернігівський громадський комітет захисту прав людини» у 1 листопада 2015 по 31 січня 2016 р. на основі методології карток громадянського звітування (надалі - «КГЗ»), що є інструментом зовнішньої оцінки якості роботи суду.

1.4 ВАРВИНСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Загальна площа будівлі Варвинського районного суду 568 кв. м., містить 3 зали судових засідань. Станом на 01 березня 2016 року штат суду складала 3 суддів та 6 працівників апарату суду. Кількість справ, що перебувала на розгляді в 2015 році - 719 справ.

Більшість опитаних - жінки (57,5%). Найбільш представлені респонденти з базовою освітою (42,5%), та повною вищою освітою (30,0%) з яких тільки 8,3% мають вищу юридичну освіту.

95,0% респондентів представляють в суді особисто себе, ще 5,0% - інтереси інших осіб. Для більшості опитаних - це перший судовий процес (52,5%), 2-5 разів були учасниками - 40% респондентів, ще 7,5% - брали участь у судовому процесі 6 разів і більше. Переважна частка відвідувачів (62,5%)- учасники цивільного процесу, 17,5% - учасники адміністративного процесу, 12,5% - кримінального процесу, 7,5% - адміністративного процесу. Майже у половини респондентів розгляд справи завершено, у 32,5% справа знаходиться на стадії розгляду, і для 22,5% розгляд справи ще не розпочато.

Більше половини опитаних (65,0%) загалом або цілком обізнані з роботою суду, 32,5% - майже не обізнані, і 2,5% майже нічого не знають про роботу суду та суддів.

97,5% респондентів загалом оцінили якість роботи Варвинського районного суду на «добре» або «відмінно», і лише 2,5% - визнали роботу суду «більш-менш» задовільною. За 5-бальною шкалою середня оцінка якості роботи суду становить 4,36 бали.

Середні оцінки роботи суду за вимірами (складовими) якості представлено в табл.1.1.

Таблиця 1.4. – Оцінки якості роботи Варвинського районного суду за основними вимірами

<i>Виміри якості</i>	<i>Варвинський районний суд Чернігівської області</i>	<i>Найвищі оцінки по Чернігівській області</i>
Доступність суду	4,17	4,68
Зручність та комфортність	4,83	4,91
Повнота та ясність інформації	4,71	4,98
Сприйняття роботи працівників апарату	4,66	4,95
Дотримання термінів судового розгляду	4,37	4,95
Сприйняття роботи суддів	4,48	4,97

Таким чином, в Варвинському районному суді Чернігівської області найкраще забезпечуються показники зручності та комфортності перебування в суді: в приміщеннях суду чисто та прибрано; в приміщенні суду є вільний доступ до побутових приміщень (туалетів); достатньо зручних місць для очікування, оформлення документів, підготовки до засідання.

Найгірше в суді забезпечується доступність до суду, що пов'язано з тим, що: люди з обмеженими можливостями не можуть безперешкодно потрапити до приміщення суду і користуватися послугами суду (більше половини негативних відповідей); лише половина респондентів можуть собі дозволити витрати на послуги адвоката (юрист-консультанта) у разі необхідності.

На рис. 1.4. проілюстровано, в яких напрямках має Варвинський районний суд удосконалювати свою роботу, аби мати найвищі в області оцінки якості за основними вимірами.

Рис.1.4. Якість роботи Варвинського районного суду за основними вимірами

(середнє значення за 5-бальною шкалою)

Серед зауважень та пропозицій щодо якості роботи судді та працівників апарату Варвинського районного суду відвідувачі зазначили зокрема такі: *«потрібно підвищити кваліфікацію працівників апарату та суддів», «забезпечити кращу підготовку суддів до справ», «потрібно підвищити кваліфікацію працівників апарату», «змінити ставлення працівників до простих людей», «забезпечити однакове ставлення до всіх учасників процесу».*

Серед інших зауважень та пропозицій щодо покращення роботи Варвинського районного суду, на які вказали відвідувачі, слід звернути увагу на такі: *«покращити інформативність на стендах»; «збільшити кількість столів для оформлення документів»; «зробити ремонт приміщення».*

Критичний аналіз результатів опитування та їх обговорення з суддями та працівниками апарату суду дозволив розробити такі рекомендації, які можуть бути реалізовані найближчим часом:

- Покращити умови доступу до суду для осіб з обмеженими можливостями, зокрема, встановити пандус при вході в приміщення суду; передбачити можливість осіб, які пересуваються на інвалідних візках;
- Покращити роботу інформаційного центру канцелярії;
- Провести додатковий інструктаж працівників апарату суду, що найчастіше спілкуються з особами, які вперше звертаються до суду;
- Забезпечити підвищення кваліфікації працівників апарату суду;
- Підвищити рівень поінформованості учасників судового процесу про діяльність суддів та суду шляхом залучення НГО;
- З метою подолання соціальних нерівностей у доступності судів залучати НГО до створення при судах безкоштовних консультаційних центрів, де найбільшій прошарки населення можуть отримати якісну адвокатську консультацію.

2. УЗАГАЛЬНЮЮЧІ ВИСНОВКИ ПО СУДАХ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Узагальнюючи результати опитувань відвідувачів судів, слід відмітити, що учасники судових процесів, які розглядаються судами Чернігівської області, позитивно оцінюють якість їх функціонування. Середня оцінка якості роботи судів в цілому по 26 судах області коливається в межах 4,36 балів.

В той же час, аналіз якості роботи суду за основними вимірами свідчить про певну диференціацію судів (рис.2.1)

Рис. 2.1. Розподіл вимірів якості за діапазоном їх зміни по судах Чернігівської області

Отже, найменш варіативним виміром якості роботи суду є «доступність суду», по якому середня оцінка по судах коливається в межах від 3,72 до 4,68 бали. Фактично, це означає, що в даному аспекті суди працюють на приблизно однаковому рівні, а зауваження до роботи суддів є типовими: «безперешкодний доступ до приміщення суду людей з обмеженими можливостями», «можливість отримати безкоштовну правову допомогу незахищеним верствам населення», «паркову для автомобілів відвідувачів».

Одночасно, найбільш висока якість, якої досягли суди Чернігівської області виявлена саме за виміром «повнота та ясність інформації». Тут середня оцінка виміру сягала 4,98 балів. Про це свідчить наявність у судах інформаційних стендів з необхідною для відвідувачів інформацією про справи, призначені справи до розгляду, зразки необхідних документів. Разом із цим суди є досить відмінними за повнотою наповнення інформаційних стендів (щодо зразків позовних заяв, клопотань) та веб-сторінок суду на порталі судової влади України.

Найбільш варіативною є середня оцінка зручності і комфортності перебування в суді. Так досить часто відвідувачі судів нарікали на відсутність ремонту та проблеми вільного доступу до побутових приміщень (туалетів). Наприклад, у деяких судах, які розташовані у районних центрах Чернігівської області, є проблема пов'язана з тим, що туалети, в основному, розміщені на вулиці. Окрім того, поняття зручності та комфортності у багатьох відвідувачів судів пов'язано з наявністю у приміщеннях суду вільного wi-fi, гардеробу, буфету, терміналу для сплати судового збору та машини для виготовлення кави й чаю.

Аналіз якості функціонування судів в гендерному аспекті показав, що в цілому жінки більшою мірою задоволені якістю роботи судів (рис.2.2). Це може бути пов'язано з тим, що жінки є більш сприйнятливі та звертають більше уваги на деталі, зокрема, це відслідковується за показниками, які характеризують зручність та комфортність перебування в суді.

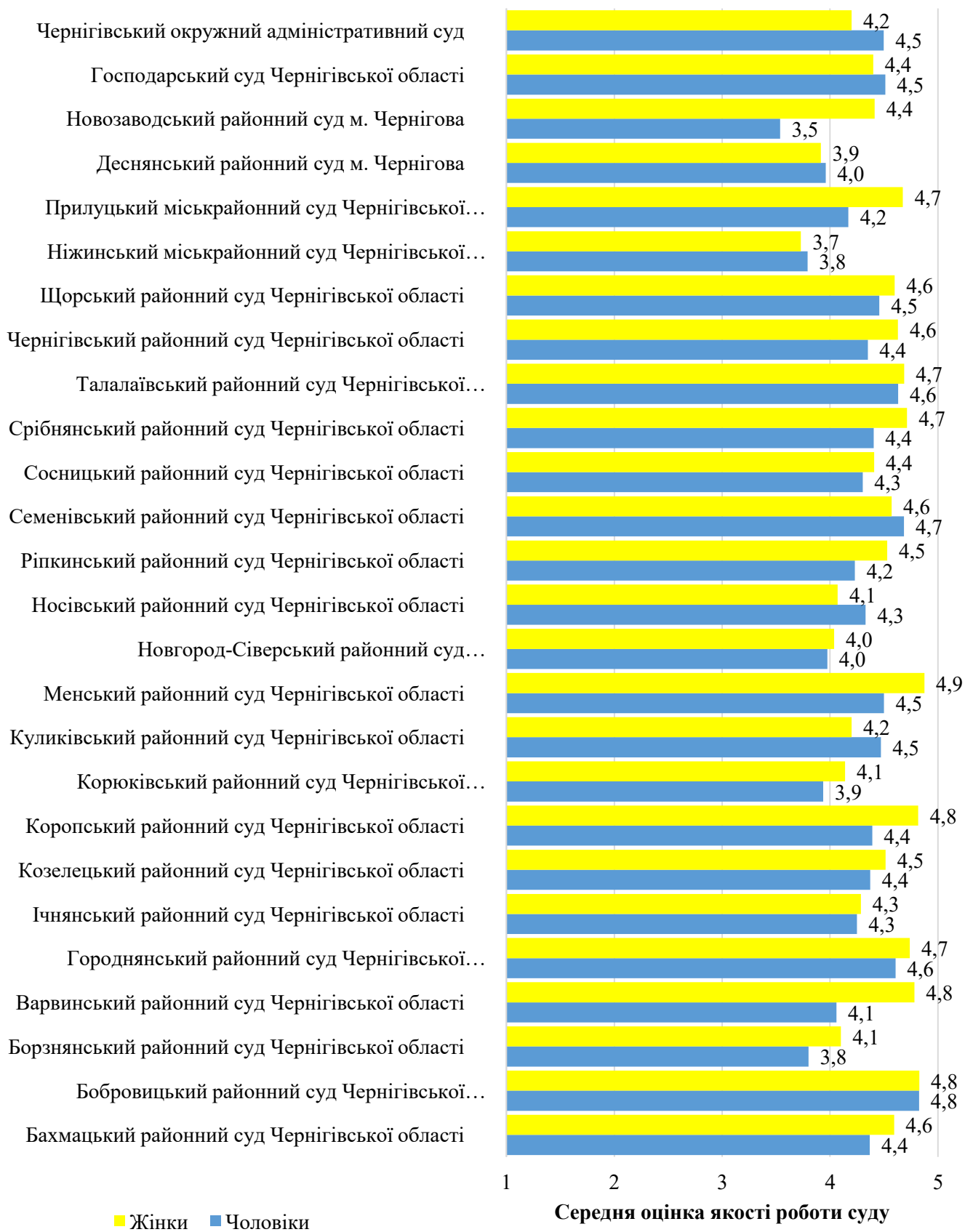

Рис. 2.2. Оцінки якості роботи судів Чернігівської області за статтю

Таким чином, гендерні відмінності у якості роботи суду практично відсутні у Бобровицькому, Ічнянському, Новгород-Сіверському районних судах Чернігівської області, в яких чоловіки та жінки оцінили діяльність суду на однаковому рівні.

Найбільш відмінними оцінки якості роботи суду між чоловіками та жінками виявлено в Новозаводському районному суді м. Чернігова, Прилуцькому міськрайонному суді Чернігівської області, Варвинському районному суді Чернігівської області.

Одним із основних завдань дослідження було визначення пріоритетних напрямків покращення якості роботи конкретного суду, базуючись на запропонованій системі вимірів якості. Так, для більшості судів області відвідувачі зазначили, що в першу чергу слід покращувати показники, які стосуються доступності суду (16 судів). Ще для 8 судів пріоритетним напрямком є покращення зручності та комфортності перебування в суді, для 1 суду на першому місці є покращення дотримання термінів судового розгляду, ще для 1 суду – сприяння роботі суддів. Найменше претензій у судах до виміру якості щодо сприйняття роботи працівників апарату суду та повноти та ясності інформації.

3. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ПРОПОЗИЦІЇ, які можуть бути використані кожним судом у своїй роботі для покращення якості функціонування суду

- доступність суду;**
- зручність та комфортність перебування у суді;**
- повнота та ясність інформації;**
- дотримання термінів судового розгляду;**
- сприйняття роботи працівників апарату суду;**
- сприйняття роботи судді.**

Для покращення доступності суду пропонуємо:

Звернутись до органів місцевого самоврядування та органів внутрішніх справ з клопотанням у випадку відсутності про:

- підтримки та оновлення наявних інформаційних знаків та схем розміщення будівлі суду;
- встановлення зупинки поблизу суду;
- встановлення дорожніх знаків з назвою суду та його адресою на під'їздах до міста або на ключових поворотах, які дали б можливість дістатись до приміщення суду власним транспортом;
- облаштування місць для паркування автотранспорту біля приміщення суду таким чином, щоб він не заважав загальноміським транспортним потокам.
- організацію курсування громадського транспорту зручними для відвідувачів суду маршрутами;
- відновлення та врегулювання освітлення вулиці, на якій розташовано будівлю суду.

Направити інформаційну довідку в органи місцевого самоврядування Чернігівської області із інформацією про суд, його компетенцію, місце розташування суду з метою поширення даної інформації серед громадян, зокрема через сайти органів державної влади та місцевого самоврядування.

Розмістити на сторінці суду в мережі Інтернет та у приміщенні суду схему під'їзду до

суду із вказанням номерів маршрутів громадського транспорту.

Проаналізувати під час внутрішніх нарад рівень фізичної доступності людей з обмеженими можливостями до приміщення суду. Встановити пандус (по можливості) для можливості доступу інвалідів до будівлі суду. Залучити до цієї діяльності громадські організації, які об'єднують осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Проаналізувати технічну можливість безперебійного прийому телефонних дзвінків протягом робочого дня (наприклад, виділити окрему «гарячу» телефонну лінію суду, забезпечити чергування персоналу в обідній час). Це дасть можливість зробити більш зручним і гнучким графік подачі позовних заяв та інших документів.

З метою подолання соціальних нерівностей у доступності судів залучати НГО до створення при судах безкоштовних консультаційних центрів, де найбільш вразливі прошарки населення можуть отримати якісну юридичну консультацію.

Для покращення зручності та комфортності перебування у суді рекомендуємо:

Розмістити у суді інформаційні вказівники про місце розташування кабінетів. Розробити систему вказівників в приміщенні суду для полегшення орієнтування відвідувачів в суді. На кожному поверсі перед входом у коридор облаштувати таблички-схеми розташування кабінетів, залів судових засідань, побутових приміщень (якщо такі вказівники відсутні).

Проаналізувати можливість збільшення зручних місць для очікування, оформлення документів, ознайомлення з матеріалами та підготовки до слухання (наприклад, забезпечити додаткові столи та стільці, виділити кімнату для роботи з документами тощо).

Звернутися до ТУ ДСА України в Чернігівській області з клопотанням виділити кошти для проведення ремонтних робіт, покращення матеріально-технічної бази (зокрема, закупити столи та стільці для відвідувачів, встановити прилади кондиціонування повітря у залах судових засідань тощо).

Звернути увагу технічного персоналу на постійний контроль за чистотою в приміщенні суду.

З метою уникнення ускладнень для відвідувачів в отриманні інформації про порядок платежів та здійснення таких платежів встановити спеціально обладнаний платіжний електронний термінал.

Розглянути можливість укласти угоду на конкурсній основі на оренду місця в приміщенні суду під кавовий автомат.

При можливості встановити прилади з питною водою, кавою.

Встановити вільний доступ до безпроводної мережі Інтернет (Wi-Fi).

Обстежити приміщення на предмет освітлення та забезпечити його покращення, зокрема зони роботи з інформаційними стендами та документами.

Для покращення повноти та ясності інформації рекомендуємо:

Проаналізувати можливості використання веб-сайту та його недоліки, намагатися покращити його технічну підтримку та інформативну й функціональну наповненість (зокрема, оперативно здійснювати оновлення інформації щодо судових засідань, оновлень законодавства, внесення судових рішень до Єдиного реєстру судових рішень).

Розмістити на інформаційних стендах інформацію про веб-адреси корисних для громадян інтернет - ресурсів, на яких можна віднайти цікаву та корисну правову чи процесуальну інформацію.

Постійно здійснювати моніторинг потреб відвідувачів суду в інформації. Розробити систему налагодження зворотного зв'язку з користувачами судових послуг через встановлення біля інформаційних стендів суду скриньок для повідомлень, відгуків, скарг на недобросовісну поведінку працівників суду та суддів, пропозицій щодо покращення роботи суду, листів вдячності за ефективну роботу та допомогу.

Слідкувати за постійним оновленням та наповненням інформаційних стендів. При потребі, розглянути можливість збільшення кількості інформаційних стендів.

Намагатися оперативно розміщувати на інформаційних стендах суду інформацію щодо графіку справ, призначених до розгляду, витяги з законодавства України та документів міжнародного права, які регулюють питання звернення до суду, та зразки процесуальних документів.

Поряд з інформацією щодо порядку сплати судових зборів та мита, розмістити роз'яснення щодо цілей платежів та різницю між ними і оплатою адвокатських послуг.

Створити інформаційно-консультаційний кабінет (службу, центр) з метою надання відвідувачам суду інформаційно-консультаційної інформації, стандартизованих бланків заяв, скарг, клопотань до суду. Проаналізувати можливість залучення до цієї роботи волонтерської праці студентів юридичних факультетів в рамках їх практики під час навчання.

Проаналізувати ситуацію щодо надання консультацій відвідувачам суду в телефонному режимі. Визначити типові питання відвідувачів суду, які зазвичай задають в телефонному режимі, та розробити на них стандартні консультації. По можливості відкрити «гарячу» телефонну лінію для консультування громадськості.

Постійно працювати над вдосконаленням методів інформування громадськості щодо процедури звернення до суду. Наприклад, використовувати матеріали Проекту USAID «Справедливе правосуддя» та розміщувати його в місцевій газеті.

Для кращого дотримання термінів судового розгляду рекомендуємо:

Постійно здійснювати аналіз дотримання суддями процесуальних термінів судового розгляду та причин затримки/перенесення судових засідань, розробляти та використовувати в роботі стандартні процедури їх уникнення.

Звернути увагу суддів на необхідність більш чітко обґрунтовувати ухвали про перенесення розгляду справ.

Більш ретельно планувати порядок засідань та завчасно інформувати сторони про час початку та можливі затримки. По-можливості намагатися враховувати позиції сторін щодо часу засідання.

При формуванні графіків розгляду справ закладати люфт часу, який можливо буде використати для виключення затримок при початку розгляду справи.

У своїй роботі з громадськістю звертати увагу на додаткове роз'яснення впливу процесуальних норм на недотримання графіку судових засідань.

Запровадити практику попереднього інформування учасників судових справ щодо всіх аспектів їх перебігу. Вчасно та в повному обсязі інформувати сторони процесу про його хід.

Толерантно пояснювати учасникам засідань причини затримок засідань та по-можливості вчасно та доступною мовою попереджати їх про перенесення розгляду їх справи.

Провести аудит процесу видачі судових рішень з тим, щоб встановити найбільш проблемні місця, які спричиняють порушення термінів видачі таких документів відвідувачам.

Для покращення якості роботи працівників апарату суду пропонуємо:

Розглянути можливість введення в постійну практику внутрішнього оцінювання працівників суду. На його основі формувати базу потреб персоналу в саморозвитку та покращенні навичок, зокрема з управління конфліктами, комунікацій з клієнтами, лідерства, а також сприяти їх задоволенню.

Для підвищення та вдосконалення професіоналізму працівників апарату суду сприяти їх участі в різного роду навчальних заходах, тренінгах, спрямованих на їх розвиток.

Працівникам канцелярії суду - за можливості надавати відвідувачам суду інформацію щодо загальних процесуальних питань роботи суду.

Помічникам суддів та секретарям - за можливості надавати інформацію по телефону

щодо дати та години призначення справ. Провести додаткове навчання (інструктаж) на предмет інформування клієнтів суду щодо загальних питань та стану їхньої справи в телефонному режимі.

Постійно наголошувати під час робочих нарад про потребу дотримуватись принципу рівності до усіх відвідувачів суду, незалежно від їхнього соціального статусу та виявляти коректність і ввічливість, бажання допомогти при спілкуванні з користувачами судових послуг, більш толерантно ставитись до людей похилого віку та людей з особливими потребами.

Звернути увагу персоналу канцелярії суду щодо необхідності своєчасного скерування сторонам повісток та повідомлень, а також рішень по справі в межах строків, як цього вимагає чинне процесуальне законодавство.

Для покращення якості роботи суддів пропонуємо:

Постійно контролювати завантаженість суддів з метою оптимізації їх робочого графіку. Зменшити навантаження суддів шляхом збільшення їх штату.

Суддям постійно дбати про вчасність та пунктуальність початку судового засідання відповідно до часу, зазначеного у графіку слухання справи.

Звернути увагу суддів на необхідність неухильного дотримання принципів об'єктивності при розгляді справ та неупередженого ставлення до учасників судового процесу, чіткого обґрунтування ухвал про перенесення розгляду справ, а також потреби постійного удосконалення своїх професійних знань.

Намагатися брати участь в різного роду навчально-тренувальних заходах щодо покращення навиків спілкування з клієнтами.

Гарантувати контроль об'єктивності розгляду судових справ шляхом співпраці з громадськістю, ЗМІ.

ПРОЕКТ «СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ»

Проект Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Справедливе правосуддя» працює в Україні з жовтня 2011 року на підтримку судової реформи. Мета проекту – сприяти утвердженню верховенства права в Україні через зміцнення суддівської незалежності, підвищення рівня прозорості та підзвітності судової системи, підвищення рівня обізнаності громадян із діяльністю судової влади задля зростання довіри суспільства до неї. Діяльність проекту ґрунтується на досягненнях попереднього Проекту USAID «Україна: верховенство права», який реалізовувався з 2006 по вересень 2011 року в рамках Угоди про співробітництво між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів. У вересні 2013 року Проект USAID «Справедливе правосуддя» було продовжено на три роки (з 1 жовтня 2013 року по 30 вересня 2016 року). У грудні 2014 року USAID розширило обсяг діяльності проекту, додавши низку завдань, пов'язаних із впровадженням Законів України «Про очищення влади» та «Про відновлення довіри до судової влади».

Місія проекту: сприяти демократичному та економічному розвитку України, надаючи допомогу в становленні справедливої, незалежної, прозорої та відповідальної судової системи.

Бачення проекту: ми працюємо заради утвердження в Україні незалежної судової влади на чолі з ефективними лідерами, якій довіряє українське суспільство.

Завданнями проекту є сприяння:

- гармонізації національної нормативно-правової бази по впровадженню судової реформи з європейськими та міжнародними стандартами у сфері підзвітності та незалежності судової влади;
- проведенню конституційної реформи;
- підвищенню рівня прозорості та підзвітності в діяльності ключових судових установ;
- вдосконаленню професіоналізму та ефективності в діяльності судової системи України;
- модернізації юридичної освіти;
- посиленню ролі громадських організацій у здійсненні моніторингу та підтримці судової реформи;
- запровадженню Законів «Про очищення влади» та «Про відновлення довіри до судової влади».

Проект активно співпрацює з Адміністрацією Президента України, Верховною Радою України, Верховним Судом України, Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, Вищою радою юстиції, Вищим адміністративним судом України, Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищим господарським судом України, Державною судовою адміністрацією України, Конституційною комісією, Міністерством освіти і науки України, Міністерством юстиції України, Національною школою суддів України, Радою суддів України, неурядовими організаціями, вищими навчальними закладами, засобами масової інформації та іншими організаціями.

СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОЕКТУ

Вдосконалення нормативно-правової бази функціонування судової системи України

- Забезпечення експертного супроводу в процесі перегляду з метою вдосконалення законів України «Про судоустрій і статус суддів», «Про вищу раду юстиції» та у проведенні конституційної реформи;
- Допомога партнерам у виробленні й ухваленні якісних законодавчих змін, сприятливих для реформування та модернізації судівництва;
- Залучення національних та іноземних експертів до неупередженого аналізу законодавчих ініціатив на предмет оцінки їх відповідності міжнародним і європейським стандартам щодо незалежності судової влади, реформування адвокатури та юридичної освіти;
- Сприяння у налагодженні суспільного діалогу через підтримку, організацію та проведення публічних заходів з широким залученням представників громадськості, медіа та експертного середовища до обговорення питань судово-правової реформи.

Добір суддів, етика та дисциплінарна відповідальність суддів

- Сприяння якійсній та повній реалізації повноважними органами законодавчих вимог щодо конкурсного добору кандидатів для призначення на посаду судді з урахуванням їх професійних досягнень та особистих характеристик;
- Сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у впровадженні системи оцінювання суддів в Україні з урахуванням вимог міжнародних та європейських стандартів;
- Експертна допомога партнерам у вдосконаленні процесу тестування та добору кандидатів на посаду судді;
- Посилення спроможності судової системи плекати засвоєння та дотримання суддями етичних стандартів;
- Підтримка органів суддівського самоврядування в реалізації положень нового Кодексу суддівської етики;
- Сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у вдосконаленні внутрішніх процедур та дисциплінарної практики стосовно суддів через запозичення кращого досвіду аналогічних іноземних структур та застосування європейських стандартів у процесі опрацювання звернень (заяв) щодо неналежної поведінки суддів. Співпраця з Вищою радою юстиції по вдосконаленню її внутрішніх процедур та практики з повагою до гарантій незалежності суддів.

Підвищення професіоналізму суддів та працівників апарату суду

- Експертна підтримка Національної школи суддів України в її інституційному становленні;
- Допомога Національній школі суддів України в розробці та впровадженні ключових навчальних програм як для аудиторного, так і дистанційного навчання для підвищення кваліфікації суддів і працівників апарату судів з питань професійної етики, написання судових рішень, верховенства права і прав людини, управління людськими ресурсами, комунікацій тощо;
- Налагодження процесу та формування програм для спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді;
- Сприяння у формуванні корпусу викладачів з числа суддів та в підготовці й публікації навчальних матеріалів і посібників;
- Співпраця з галузевими міністерствами, українськими вузами та іншими донорами задля модернізації юридичної освіти.

Зміцнення інституційної спроможності установ судової влади

- Підтримка органів суддівського самоврядування в їх інституційному становленні;
- Експертна допомога Раді суддів України та Державній судовій адміністрації України у розробці та практичному застосуванні системи показників для оцінки діяльності суду;
- Підтримка процесу реалізації довгострокового стратегічного плану розвитку судової системи;
- Сприяння вдосконаленню судового адміністрування;
- Сприяння в реалізації комунікаційної політики органами судової влади;
- Експертна допомога у виробленні та просуванні законодавчих змін щодо необхідності приведення бюджетного процесу судової влади у відповідність із принципами розподілу влад та незалежності судової гілки влади;
- Експертна та фінансова підтримка автоматизації робочих процесів в установах судової влади України.

Сприяння партнерам у втіленні на практиці Закону «Про очищення влади»

- Вдосконалення положень Закону «Про очищення влади» та відповідного законодавчого поля;
- Зміцнення інституційної спроможності відповідальних за проведення люстрації установ в процесі перевірки державних службовців та суддів, покращення процедур люстрації та перевірки, вдосконалення формату функціонування Єдиного державного реєстру осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади»;
- Підвищення знань, удосконалення навичок та здібностей працівників відповідальних за проведення люстрації установ/органів в процесі перевірки державних службовців та суддів, що дозволить їм більш професійно та неупереджено здійснювати свою діяльність;
- Сприяння у підвищенні рівня поінформованості громадян про хід і стан процесу очищення влади;
- Залучення представників громадянського суспільства до моніторингу люстраційного процесу з метою формування довіри громадськості до нього.

Залучення громадянського суспільства до процесу реформування судової системи

- Заохочення та підтримка інститутів громадянського суспільства у налагодженні діалогу з питань судової реформи з Урядом та Парламентом;
- Заохочення представників громадянського суспільства до діяльності в програмах громадянської освіти по просуванню новел та здобутків судової реформи;
- Підтримка участі неурядових організацій у проведенні незалежного моніторингу діяльності установ судової системи, якості й темпів впровадження судової реформи.

Американський народ, через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) надає економічну та гуманітарну допомогу по всьому світу понад 50 років. В Україні допомога USAID надається у таких сферах, як: економічний розвиток, демократія та управління, охорона здоров'я і соціальний сектор. Додаткові відомості про програми USAID можна отримати у Відділі інформації та зв'язків з громадськістю USAID за телефоном (044) 521-57-41, на Інтернет-сторінці <http://ukraine.usaid.gov> або у соціальній мережі Facebook <http://www.facebook.com/USAIDUkraine>.

Проект USAID «Справедливе правосуддя»

вул. Івана Франка, 36, 3 поверх

Київ, Україна, 01030

тел./факс +38(044) 581-3303

office@fair.org.ua; www.fair.org.ua

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Чернігівський громадський комітет захисту прав людини (ЧГКЗПЛ) є неполітичною, неурядовою, незалежною громадською організацією. Організація заснована в 1999 році.

Метою діяльності організації є захист громадянських, політичних, соціальних, економічних та інших прав і свобод людини.

Основні напрямки діяльності:

- надання безоплатної правової допомоги вразливим верствам населення;
- посилення правових можливостей та правова просвіта громадян;
- протидія катуванням та жорстокому поводженню, моніторинг місць несвободи;
- сприяння поліпшенню доступу до правосуддя і реформуванню судової системи України;
- захист прав виборців та моніторинг виборчого процесу;
- протидія корупції та захист прав землевласників;
- захист права на мирний протест та свободи зібрань;
- захист права на доступ до інформації;
- надання правової, соціальної та іншої допомоги біженцям, шукачам притулку та мігрантам;
- протидія торгівлі людьми та нелегальній міграції;
- боротьба з проявами ксенофобії, расизму, дискримінації та злочинами на ґрунті ненависті;

ЧГКЗПЛ за час своєї діяльності реалізовано понад 50 проектів та програм за підтримки міжнародних донорів, зокрема Європейської Союзу, Міжнародного фонду „Відродження”, Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Норвезького Гельсінкського комітету, Нідерландського Гельсінкського комітету, Американської асоціації юристів (ABA/ROLI), Швейцарського фонду співробітництва, Мережі громадянської дії проекту UCAN, УВКБ ООН, Посольства США в Україні, проекту «Гідна Україна», Міжнародної організації з міграції, Програми розвитку ООН в Україні, проекту «Правова країна», Канадського фонду підтримки місцевих ініціатив, Фонду прав людини Посольства Нідерландів в Україні тощо. ЧГКЗПЛ є співзасновником та членом Української Гельсінської спілки з прав людини www.helsinki.org.ua.

Контакти:

Чернігівський громадський комітет захисту прав людини

Адреса: вул. Гонча 57/1, м. Чернігів, 14000

Тел./факс: +380 462 625-381

E-mail: protection.ua@gmail.com

Web-site: www.protection.org.ua

